

Monumentnummer*: 521046

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82726/6

Woonplaats* Tilburg
Gemeente* Tilburg
Provincie* Noord-Brabant

Locatiennaam Tilburg
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Tilburg
Sectie* AD
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1948

Omschrijving**

Inleiding

Het SCHAKELHUIS-POMPSTATION werd in 1917 gebouwd als onderdeel van het sluizencomplex aan de Dongense Kanaaldijk. Het elektrisch aangedreven schakelhuis-pompstation diende om de waterhoogte van de ten opzichte van de sluis stroomopwaarts gelegen kanaalpanden tot de vastgestelde hoogte aan te vullen. Een dergelijk pompstation bevindt zich ook bij de sluizen I, II en IV.

Het gebouw bevindt zich ten noorden van het benedenhoofd. De achterzijde van de benedenetage is deels opgenomen in een dijkverhoging. Voor het remmingswerk bij het benedenhoofd is in de noordelijke kanaaldijk het betonnen inlaathoofd van het pompstation gelegen.

Omschrijving

Tweelaags bakstenen schakelhuis-pompstation op nagenoeg vierkante plattegrond onder dwarsgeplaatst zadeldak met aan de voorzijde een verlengd dakschild. De daken zijn gedekt met kruispannen. Het gebouw heeft doorgemetselde topgevels welke zijn afgezet met een rollaag bedekt met bitumen. De gevels bezitten uit twee delen bestaande, geprofileerde hardstenen aanzetten die aan de voor- en achterzijde uitkragen. Ook de nok van de gevel en de overgang van de dakschilden zijn uitgevoerd in hardsteen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Van de westgevel, de eigenlijke voorgevel, is de begane grond, enigzins verdiept onder het maaiveld gelegen. Op de begane grond drie opgeklampte deuren met ijzerbeslag waarvan de twee aan de rechterzijde worden gescheiden door een smalle bakstenen middenstijl. Boven deze deuren een getrokken stalen H-balk, rustend op hardstenen aanzetstenen. Deze aanzetstenen vormen tesamen met de stalen balken en de latei boven het hierna te beschrijven venster een cordonlijst die zich voortzet over de andere gevels. Tussen de twee deuren aan de linkerkant en de deur rechts een smal venster onder hardstenen latei met idem dorpel, gevuld met glazen bouwstenen. Boven de bakstenen middenstijl een uitgemetselde schoorsteen op getrapte bakstenen consoles. De schoorsteen wordt geflankeerd door smalle rechthoekige vensters onder hardstenen latei gedicht met glazen bouwstenen en voorzien van hardstenen dorpels. De drie vensters rechts van de schoorsteen zijn gekoppeld. De andere twee vensters bevinden zich aan de beide uiteinden van de gevel. Aan de bovenzijde wordt de gevel afgesloten door een boeiboord tussen de hardstenen aanzetten van de zijgevels. Deze beide zijgevels zijn, zij het gespiegeld, identiek. De smalle rechthoekige vensters zijn op gelijke wijze uitgevoerd als aan de voorzijde. De gevel bestaat uit een topgevel, aan één zijde verlengd met een schuine gevel die het verlengde dakschild ondersteunt. In dit verlengde deel, onder de cordonlijst die aansluit bij de lijst aan de voorzijde, een smal rechthoekig venster. Hierboven twee gekoppelde identieke vensters. In de topgevel vijf gekoppelde smalle rechthoekige vensters, de middelste drie aan de onderzijde verlengd. Hierboven drie gekoppelde identiek uitgevoerde vensters, het middelste verhoogd. Langs de zijgevel aan de zuidzijde een bakstenen trap met wang onder rollaag.

Aan de linkerkant van de achtergevel een uitgemetselde schoorsteen op getrapte consoles. Rechts daarvan tweemaal drie gekoppelde smalle rechthoekige vensters. In de gevel een plaatanker. De cordonlijst sluit hier aan bij de dorpels van de vensters.

In de kanaaldijk ten noorden van het benedenhoofd bevindt zich het inlaathoofd van het pompstation. Het geheel in beton uitgevoerde hoofd bestaat uit een aan de kanaalzijde geopende, aan de bovenzijde open bakconstructie waarin zich het feitelijke driehoekige inlaathoofd bevindt. Dit is afgesloten door middel van een stalen rooster dat door middel van scharnieren in de betonconstructie kan worden geopend. Vlak achter de opening naar de kanaalzijde bevindt zich een dubbele schotbalkspanning voorzien van stalen randen.

Waardering

Het schakelhuis-pompstation is van algemeen belang. Cultuurhistorische waarden: het object is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische ontwikkeling waarbij een oplossing werd gezocht voor het op hoogte brengen van het peil in gescheiden kanaalpannen. Ensemblewaarden: het object is mede van de belang vanwege de betekenis als essentieel onderdeel van een groter geheel waarmee het een functionele relatie heeft. Gaafheid: het object is sinds de bouw niet meer gewijzigd en is daarmee tevens van belang vanwege de architectonische gaafheid.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen
Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Dienstwoning(K)
Industrie

Functie

Sluiswachterswoning(K)
Nutsbedrijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument